

Έκθεση κόλαφος του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την διαχείριση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης επί θητείας Αγοραστού

Η νέα Περιφερειακή Αρχή απόλυτα συνεπής με τις Οδηγίες του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο κ. Κώστας Αγοραστός υποστηρίζοντας ότι «η Περιφερειακή Αρχή 2011-2023 δεν διαχειρίστηκε την ατμοσφαιρική ρύπανση επικοινωνιακά, αλλά θεσμικά, επιστημονικά και με πλήρη διαφάνεια» έκανε αντιληπτό για μια ακόμη φορά πως η Θεσσαλία διέθετε ένα μοναδικό είδος διοίκησης που προσέβαλε τη νοημοσύνη των πολιτών και αντιμετώπιζε την πολιτική και επιστημονική μοναξιά. Η μόνη αλήθεια είναι πως χρειάστηκαν 11 χρόνια εξουσίας με συλλαλητήρια και διαμαρτυρίες για να εγκατασταθεί σύστημα 6 νέων σταθμών μέτρησης και αναβάθμισης δύο υπαρχόντων και ο κ. Αγοραστός αισθάνεται υπερήφανος που από τα δισεκατομμύρια που διαχειρίστηκε, διέθεσε μόλις 1,1 εκατ. ευρώ για τα συστήματα μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τα οποία η νέα περιφερειακή αρχή διπλασιάζει.

Τον καλούμε στην Περιφέρεια να παραλάβει έκθεση καταγραφής της αποτελεσματικότητας των έργων του από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς που παρακολούθησαν την αποτίμηση της λειτουργίας των συστημάτων που έχουν εγκατασταθεί για την παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και την προστασία του κοινού από την ατμοσφαιρική ρύπανση. Η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποδεικνύει πως το ενδιαφέρον του για την εγκατάσταση των σταθμών μετά από τεράστια κοινωνική

πίεση και λίγους μήνες πριν οδηγηθεί στην πολιτική απομόνωση, εξαντλήθηκε στην διάθεση του 1,1 εκατ. ευρώ και δεν ενδιαφέρθηκε για την λειτουργία τους, τις μετρήσεις και τα αποτελέσματα.

Για του λόγου το αληθές και επειδή τα στοιχεία είναι η μόνη αλήθεια, παραθέτουμε όσα κατέγραψε έκθεση των ελεγκτικών μηχανισμών για την διαχείριση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης επί της θητείας του κ. Κώστα Αγοραστού:

Τι δεν έκανε ο Κ. Αγοραστός και τι κάναμε εμείς, σύμφωνα πάντα με το πόρισμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

-Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, δεν υπήρχαν σημεία δειγματοληψίας για τη μέτρηση του αρσενικού, του καδμίου, του μολύβδου, του νικελίου, ούτε άλλων συναφών πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων. Επίσης, στο κέντρο της Λάρισας δεν υπήρχε δυνατότητα μέτρησης λεπτών και υπέρλεπτων αιωρούμενων σωματιδίων, όπως τα ΑΣ_{2,5} και ΑΣ₁.

Η νέα Περιφερειακή Αρχή λαμβάνοντας υπόψη την σημασία της νέας οδηγίας έχει ήδη ξεκινήσει την διαδικασία ανάλυσης των καλύτερων πρακτικών που προτείνει η ΕΕ για την μέτρηση των εν λόγω ρύπων έτσι ώστε να προετοιμαστεί κατάλληλα για την περίοδο ένταξης της οδηγίας στην ελληνική νομοθεσία. Σε ότι αφορά την περίπτωση των PM_{2.5} και PM₁ για το κέντρο της Λάρισα, η νέα περιφερειακή αρχή έχει ήδη υπογράψει προγραμματική σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας για την εγκατάσταση 8

νέων αναλυτών οι οποίοι θα μετράνε τα PM10, PM4, PM2.5 και PM1. Ένας από τους 8 αυτούς αναλυτές έχει ήδη προγραμματιστεί να εγκατασταθεί στο κέντρο της Λάρισας

-Η Περιφέρεια Θεσσαλίας δεν διασφάλισε την πλήρη τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων των αναδόχων του «έργου» εγκατάστασης των 8 νέων σταθμών παρακολούθησης συγκέντρωσης ατμοσφαιρικών ρύπων, αναφορικά με την υποχρέωση εκτέλεσης προγραμμάτων τακτικής συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών του εξοπλισμού, κατά την περίοδο «εγγυημένης λειτουργίας» αυτών.

Η νέα περιφερειακή αρχή διασφάλισε την πλήρη τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων του έργου, των επτά από τους οχτώ σταθμούς παρακολούθησης συγκέντρωσης ατμοσφαιρικών ρύπων. Σύμφωνα με τη σύμβαση αναφέρεται: «κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας».

-Η διαδικασία επιλογής των θέσεων εγκατάστασης των (νέων) σταθμών παρακολούθησης ατμοσφαιρικών ρύπων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, δεν έτυχε, προηγούμενης, διαβούλευσης - συνεργασίας με την υπερκείμενη αρχή -ΥΠΕΝ και σε κάθε περίπτωση, δεν προηγήθηκαν, ειδικές, τεχνικές εκθέσεις - «μελέτες χωροθέτησης».

Η επιλογή των θέσεων για το σύνολο των σταθμών της Περιφέρειας Θεσσαλίας έγινε πριν την ανάληψη καθηκόντων της νέας Περιφερειακής Αρχής. Η νέα Περιφερειακή Αρχή έχοντας θέση ως πρώτη προτεραιότητα την εύρυθμη λειτουργία όλων των

αναλυτών, μερίμνησε αρχικά για την αποκατάσταση όλων των βλαβών και για την πλήρη και ορθή βαθμονόμηση τους. Με την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, η οποία χρειαζόταν εύλογο χρονικό διάστημα (εύρεση νέου αναδόχου για την συντήρηση και βαθμονόμηση των αναλυτών, αγορά ανταλλακτικών, επισκευή βλαβών, πλήρη βαθμονόμηση όλων των αναλυτών κα.) η νέα Περιφερειακή Αρχή όπως οφείλει έχει ξεκινήσει ήδη την επανεξέταση των σημείων που είναι εγκατεστημένοι και οι 8 σταθμοί καταγραφής της ποιότητας του αέρα.

-Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, οι θέσεις εγκατάστασης των σταθμών σε Λάρισα και Βόλο παρουσιάζουν αποκλίσεις για τα κριτήρια χωροθέτησης «μικρής κλίμακας» και, ειδικώς, ως προς τη θέση του σημείου εισόδου του δείγματος (υψομετρική θέση πάνω από τη ζώνη αναπνοής), συνεπώς, ενδέχεται να επηρεάζεται σημαντικά η ποιότητα-ακρίβεια των στοιχείων των μετρήσεων σε αυτά τα γεωγραφικά σημεία. Από τον έλεγχο προέκυψαν ανεπάρκειες, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές (αξιοπιστία των πρωτογενών στοιχείων), στις μετρήσεις ατμοσφαιρικών ρύπων, οι οποίες οφείλονται, κατά κύριο λόγο, στην πλημμελή τήρηση εκτέλεσης προγραμμάτων τακτικής βαθμονόμησης, συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών του εξοπλισμού.

Η νέα Περιφερειακή Αρχή έχει ήδη συμπεριλάβει στον προγραμματισμό της το επιχειρησιακό σχέδιο δράσης και τον επανασχεδιασμό αντιμετώπισης εκτάκτων

καταστάσεων, πέραν των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία.

-Στις περιοχές της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπου δεν λειτουργούν σταθμοί παρακολούθησης ατμοσφαιρικών ρύπων δεν ελέγχεται με κάποιον τρόπο η ποιότητα της ατμόσφαιρας, έστω και δειγματοληπτικά.

-Τα δεδομένα μετρήσεων ρύπων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, δεν υποβάλλονται σε, περαιτέρω, επεξεργασία, ανάλυση και ερμηνεία, δεν διατίθενται για εξαγωγή συμπερασμάτων, υπό τη μορφή ειδικών εκθέσεων και δεν υπάρχει πρόγραμμα με σαφείς, καταγεγραμμένες, διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας των συλλεχθέντων δεδομένων, είτε από το προσωπικό του φορέα είτε από άλλους ανεξάρτητους φορείς.

-Τα δεδομένα τιμών ατμοσφαιρικής ρύπανσης αναρτώνται σε ειδική ενότητα της διαδικτυακής πύλης (portal) της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η οποία είναι δύσκολα ανιχνεύσιμη από τον μέσο πολίτη (ιδίως για την κατηγορία «ατόμων αυξημένου κινδύνου ... άνω των 65 ετών»), συνεπώς περιορίζεται σημαντικά η αξιοποίηση των δεδομένων από το ευρύ κοινό.

-Η μη κατάρτιση εκθέσεων για την ποιότητα της ατμόσφαιρας από την Περιφέρεια Θεσσαλίας συνιστά απόκλιση από τις προβλεπόμενες αρμοδιότητες των Περιφερειακών Αρχών στο πλαίσιο του «Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης.

-Παρά τις συχνές υπερβάσεις των θεσμοθετημένων ορίων συγκεντρώσεων αιωρούμενων σωματιδίων (PM10) και όζοντος (O₃) σε πόλεις της Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά το

2024, δεν τεκμηριώθηκε επαρκώς ότι υπήρξε συστηματική ενημέρωση του κοινού ή λήψη των προβλεπόμενων βραχυπρόθεσμων μέτρων μείωσης εκπομπών, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία.

Η νέα περιφερειακή αρχή, το έπραξε με την ανάληψη των καθηκόντων της.

- Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας δεν υπήρχε επιχειρησιακό σχέδιο δράσης για την ποιότητα της ατμόσφαιρας.
- Η Περιφέρεια Θεσσαλίας δεν είχε στη διάθεσή της στοιχεία για τη συνεισφορά στην ατμοσφαιρική ρύπανση συγκεκριμένων γεωργικών ή κτηνοτροφικών πρακτικών.
- Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας δεν καταγράφονταν συστηματικά τα κύρια εμπόδια στην εφαρμογή των μέτρων για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Όσα δρομολογήθηκαν και άλλαξαν από το 2024

Συμπερασματικά στις περιοχές όπου δεν υφίσταται δίκτυο παρακολούθησης ατμοσφαιρικών ρύπων, η νέα Περιφερειακή Αρχή με την νέα προγραμματική σύμβαση που έχει υπογράψει με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας προβλέπει την προμήθεια 8 αναλυτών οι οποίοι θα είναι σε θέση να καταγράφουν συμπληρωματικά ατμοσφαιρικούς ρύπους σε νέα σημεία. Οι μετρήσεις αυτές, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη συστήματος πρόβλεψη συγκεντρώσεων ρύπων με χρήση προγνωστικού μοντέλου και την ανάπτυξη συστήματος ειδοποιήσεων πιθανής υψηλής ρύπανσης για την πολιτική προστασία, (τα δυο αυτά συστήματα έχουν συμπεριληφθεί

στην εν λόγω Προγραμματική Σύμβαση) θα δώσουν μια ακόμα πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την ποιότητα του αέρα στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Τέλος, στο Βόλο, λαμβάνονται επιπλέον υπόψη μετρήσεις από τους σταθμούς του ΟΛΒ και της ΑΓΕΤ. Επίσης όλα τα τεχνικά ζητήματα λειτουργίας των σταθμών για την αποτελεσματικότητα των μετρήσεων επιλύθηκαν.

Η νέα Περιφερειακή Αρχή έχει ήδη προβλέψει στην Προγραμματική Σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας την δημιουργία νέας ιστοσελίδας ενημέρωσης των πολιτών σε σχέση με την ποιότητα του αέρα, η οποία θα λαμβάνει υπόψη θέματα ατόμων με ειδικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.